

# Mladi si želijo, da jim prisluhnemo.

Pogovor z mariborskim nadškofom in metropolitom msgr. Alojzijem Cviklom ob škofovski sinodi o mladih

Od 3. do 28. oktobra 2018 je v Vatikanu potekalo 15. redno generalno zasedanje škofovske sinode z naslovom *Mladi, vera in razločevanje poklicanosti*, ali krajše škofovski sinoda o mladih. Posebnost te sinode je bila v tem, da je na sinodi poleg sinodalnih očetov in mater sodelovalo tudi petintrideset mladih iz vsega sveta. Tako delegati niso le govorili o mladih, temveč so govorili z mladimi o mladih. Prisotnost mladih na tokratni sinodi je novost, ki jo je uvedel papež Frančišek, škofovski sinoda namreč pomeni zborovanje škofov, ki so izbrani iz različnih koncev sveta, da bi pospeševali medsebojno povezanost in z nasveti pomagali rimskemu papežu pri skrbi za ohranjanje in rast vere, pri ohranjanju in utrjevanju cerkvene discipline in pri pretresanju vprašanj, ki se tičejo delovanja Cerkve v svetu (ZCP, kan. 342). Iz Slovenije se je tega cerkvenega zbora udeležil mariborski nadškof metropolit msgr. Alojzij Cvikl, s katerim smo se pogovarjali o samem poteku sinode in njenih glavnih poudarkih.

*Spoštovani gospod nadškof, udeležili ste se škofovske sinode mladih v Vatikanu kot delegat Slovenske škofovske konference. Kakšna je bila vaša naloga oz. poslanstvo na tem zasedanju, kaj pravzaprav pomeni biti delegat na takšnem zasedanju?*

Moja naloga je bila zastopanje naše krajevne Cerkve v Sloveniji. Zame je bila to prva izkušnja. Pravim prva, kajti nekateri škofje drugih držav so do sedaj sodelovali na sinodah že sedemkrat. To pomeni, da so imeli izkušnjo, kaj pravzaprav je sinoda. S sinodami je začel sedaj že sveti papež Pavel VI., kajti imel je izkušnjo koncila, kjer se je čutilo, kako vsa Cerkev v odprtosti sv. Duhu išče, kaj ji Bog želi sporočiti v tem konkretnem trenutku in

v tej konkretni situaciji, v kateri se nahaja Cerkev. Zakaj to poudarjam? To poudarjam, ker sinoda ni »merjenje moči«, kdo ima bolj izdelane koncepte in ideje, kako se soočiti s časom, v katerem se nahajamo, in s problemi, s katerimi se soočamo. Sinoda pomeni priti skupaj in hoditi skupaj po poti iskanja in razločevanja, sinoda pomeni skupaj razpravljati o pomembnih vprašanjih Cerkve. Gre za duhovno držo, držo odprtosti in izkustvo občestva, ki ve, da je vodeno od Sv. Duha, in išče namige in spodbude. Sam sem to sinodo doživljal kot duhovne vaje, kjer se človek prepusti delovanju Sv. Duha, kot otrok v popolnem zaupanju, da bo to, kar bo na koncu prišlo kot rešitev, tisto, kar je najboljše za

Cerkev v tem trenutku, ko v nas butajo valovi z vseh strani. To je na sinodi kar nekajkrat omenil tudi papež sam in poudaril, da Cerkev danes doživlja nemirne čase.

*Kako ste sprejeli vlogo in kako ste razumeli svojo vlogo sinodalnega očeta?*

V vsej ponižnosti in iskrenosti. Hvala Bogu sem kar nekaj sinodalnih očetov poznal že od prej in ti so me sprejeli kot »mlajšega brata« in mi pomagali, da sem lahko naredil prve korake. Sinoda se ne dogaja samo v dvorani. Zelo pomembna so srečanja med odmori, pa tudi v hiši, kjer sem stanoval. Kot jezuit sem bil v naši skupnosti, v kateri je živelo kar nekaj gostov, ki so aktivno sodelovali na sinodi. Z njimi sem se lahko srečal tudi zvečer in pogovoril o dogajanju na sinodi preko dneva in od njih dobil zelo pomembne ugotovitve in smernice.

*Ali nam lahko najprej na kratko opišete potek sinode in predstavite sinodalne dokumente?*

Papež Frančišek je sinodo razdelil v tri dele. V pripravo, ko krajevne Cerkve dobijo vprašalnik, na katerega je potrebno odgovoriti. Na ta vprašalnik so odgovorile tudi mnoge škofovske konference. Naša na ta vprašanja ni odgovorila. Mislim, da smo pri nas malce prespali priprave na sinodo, saj vprašalnik ni prišel v vsa okolja. Dobro bi bilo tudi, da bi tisti, ki gre na sinodo, to vedel toliko časa prej, da bi lahko poskrbel tudi za temeljito obravnavo vprašanj v vseh okoljih. Na to moramo biti pozorni v prihodnje. Sicer pa je bilo najbolj zanimivo pri pripravah na sinodo to, da se je veliko odgovorov zbralo kar direktno, se pravi, da so mladi kar sami poslali svoje odgovore neposredno na tajništvo sinode. To pomeni, da so mladi poslali svoja stališča mimo struktur lokalnih cerkva (to velja posebej za tiste iz afriških in arabskih držav). Tako se je zbralo kar veliko odgovorov, ki so bili po vsebini zelo različni. Še bolj zanimivo pa je bilo to, da so mladi papežu Frančišku poslali prošnjo, da bi tudi oni želeli aktivno sodelovati pri sinodi. Po svoji sestavi namreč sinodo v glavnem

sestavljajo škofje, zato se tudi imenuje »škofovska sinoda« o tem ali onem vprašanju. Papež Frančišek, ki je veliki prijatelj mladih, je mladim ustregel, kajti sklical je srečanje od tihe do cvetne nedelje leta 2018 in v Rim povabil okoli 300 mladih z vsega sveta. Tako je nastala »pred-sinoda«, katere člani so bili mladi, ki so povedali sv. očetu, kako doživljajo svet, v katerem živijo, kako doživljajo Cerkev in kaj od nje pričakujejo. Skratka nastal je »Predsinodalni dokument«, katerega avtorji so bili mladi. To je gotovo prvič v zgodovini sinod, da je bilo takšno srečanje pred sinodo. S tem pa je tajništvo sinode imelo zelo veliko uporabnega materiala, iz katerega je nastal dokument, ki ga je prejel vsak sinodalni oče za osebno pripravo na to srečanje: to je dokument »Instrumentum laboris«, ki je imel 214 točk. Sam sem si vzel kar precej časa in se poglobil v dokument, da bi čim bolj razumel, kaj mi želi sporočiti. To je dragocen dokument, ki predstavi okolje, v katerem živijo mladi, podrobno pa predstavi tudi miselnost in čutenje mladih danes.

*Iz katerih koncev sveta so prihajali sinodalni očetje in ali je bilo glede na različna kulturna okolja, iz katerih prihajajo, čutiti med vami soglasje glede temeljnih izzivov in vprašanj, s katerimi se srečujejo mladi po svetu?*

Sinoda je sestavljena iz članov, ki prihajajo iz vseh petih kontinentov. Sam sem tukaj prvič doživel Cerkev kot vesoljno in apostolsko. To pomeni, da so bile zastopane vse Cerkve, prvič so sodelovali tudi predstavniki iz Kitajske. To pomeni tudi, da sem prvič doživel Cerkev kot celoto v vseh njenih situacijah: od rasti in mladosti, do staranja in trpljenja. To je Cerkev. Ne samo naša tu v Evropi, ki jo mi najbolj poznamo, ampak tudi tiste cerkve, ki o njih slišimo samo bežno, oziroma jih skoraj nič ne poznamo. Seveda je še najbolj številčna na sinodi naša Cerkev v Evropi, ampak živa in močna je Cerkev v Latinski Ameriki, pa v Indiji, Afriki. Zame je bilo ravno najbolj spodbudno, koliko življenja in svežine je tam, kjer je situacija v Cerkvi

težka, kjer kristjani trpijo ali celo umirajo mučeniške smrti.

*Sodeč po svetovnih trendih so razlike med mladimi v današnjem svetu velike. Le te izhajajo iz demografskih in zgodovinskih dejstev, ne smemo pa pozabiti omeniti tudi razlik med spoloma. Kako bi lahko natančneje opredelili oz. opisali te razlike, na katere je opozoril tudi pripravljalni oz. predsinodalni dokument?*

Dejstvo je, da so razlike med mladimi zelo velike. Sam prihajam ravno s svetovnega dneva mladih, ki je bil v Panami. Tam so bili letos prisotni v večini mladi iz Srednje Amerike. In v teh deželah je gotovo situacija čisto drugačna kot pri nas v Evropi. Tam je družina na prvem mestu. Tam je otrok bogastvo, s katerim se starši radi pohvalijo. Ko se je papež Frančišek vozil po ulicah Paname Cityja, so tisti, ki so stali ob cesti in ga pozdravljali, v rokah držali otroke, da mu pokažejo, kaj je njihovo bogastvo, s katerim se lahko pohvalijo. To je njihov jutri. Na te otroke računajo. Je pa res, da je tudi tam problem, ko govorimo o mladih, kajti vsi nimajo možnosti izobrazbe, vzgoje, s tem pa jim je tudi zaprta pot, da se uresničijo in postanejo sooblikovalci jutrišnjega dne. S tem problemom se srečujejo tudi na drugih kontinentih. Na splošno lahko rečem, da so mladi spregledani, kajti ni dovolj, da jim nudimo dobro izobrazbo. Potrebna je tudi vzgoja, kajti brez vzgoje postanejo mladi tarča različnih ponudb in zlorab. Na žalost se zaradi pomanjkanja vzgoje mnogi mladi znajdejo v svetu droge in kvarnega vpliva digitalnih medijev. S tem pa postanejo breme družbe, namesto da bi postali aktivni člani in soustvarjalci jutrišnjega dne. Seveda je mnogim politikom to cilj, kajti s takimi mladimi lahko manipulirajo in so njihovi zavezniki v njihovi politiki, ki nima v ospredju dostojanstva človeka, ampak svojo kariero in dobiček.

Izbrana tema sinode izraža temeljno skrb Cerkev, skrb za mlade in njihovo prihodnost. Poglejva, kdo so današnji mladi in s katerimi izzivi se srečujejo tako v Sloveniji kot po svetu.

Sinoda je govorila o mladih od 16. do 29. leta. V resnici je bilo zelo malo besed namenjenih mladim od 16. do 24. leta, kar je bilo zame presenečenje. Sinoda je bolj govorila o mladih po 24. letu, o tistih, ki imajo za sabo že neke izkušnje, mnogi zelo negativne, ampak so po Božji previdnosti našli pot iz te temne in težke situacije in v Kristusu našli smisel in novo pot svojega življenja. Sam, ko razmišljam o mladih, imam v mislih tudi tiste po osnovni šoli, ki gredo v svet, krut in neizprosen, ki te kot močvirje požira in le maloštevilni uspejo kljubovati tej neizprosnosti. Problem je, da so naše družine brez moči pred tem pojavom in niso vedno sposobne biti opora tem mladim. Dostikrat jih pustijo same, prepuščene samemu sebi, materialno jim nudijo vse, a kar se tiče spremljanja in opore v njihovi rasti in v vstopanju v samostojno življenje, so zatajile. Tako je toliko žalostnih zgodb, ki nam jih pripovedujejo mladi.

*V dokumentu *Instrumentum laboris* so izpostavljene tri glavne iztočnice za premislek na sinodi: spoznati, razlagati in izbirati. Zakaj prav te iztočnice in na kaj se nanašajo?*

Spoznati, razlagati in izbirati, so bile besede v pripravljalnem dokumentu. Zanimivo pa je, da je potek sinode na plan prinesel druge besede, prva je bila beseda *poslušati*. Mladi si želijo, da jim prisluhnemo. To si želijo od svojih staršev, to si želijo tudi od Cerkev, od katere pričakujejo, da bodo v njej našli prostor in človeka, ki jim bo prisluhnil. V sebi nosijo nešteto ran, ki jim jih je zadalo življenje, v katerega so stopili nepripravljeni tako od staršev kot od vzgojnih ustanov. Poslušanje je torej prvi korak, s katerim lahko pridemo naproti mladim. Seveda je problem čas, kajti ritem življenja je takšen, da nimamo časa niti zase, kaj šele za druge. In ravno tukaj se mora zgoditi prvi premik. Brez tega premika se bomo vrteli na isti točki in nič se ne bo spremenilo.

Tej prvi besedi mora slediti druga beseda: *spremljati*. Mladih ne smemo pustiti samih, vržene v ta kruti svet. Potrebno jih je

spremljati. To ne pomeni, da jim ne zaupamo. Obratno, spremljati pomeni, da drugemu puščaš svobodo, spremljanje pomeni, da mu pomagaš, da lahko o svojih izbirah in dejanjih razmišlja, jih vrednoti, spoznava, kaj mu pomaga, da raste in spoznava, kaj je tisto, kar ga vodi v suženjstvo in životarjenje.

Tretja pa je beseda ‚razločevanje‘. Mladi imajo nešteto darov in možnosti. Na žalost ostaja to mnogokrat samo kot priložnost. Razločevanje pomeni, da odkrijem, kaj je Bog vame položil kot mojo pot v življenju: tu mislim na poklic, mislim na zakon ali samkost, mislim na moje mesto v družbi in svetu. Pomembno je to danost v sebi odkriti in reči svoj »da«. Seveda v tem procesu potrebujem nekoga, ki me spremlja in mi pomaga, da to odkrijem. Sinoda vidi ravno tukaj izziv za Cerkev, da pripravi in usposobi ljudi, ki bodo sposobni biti takšni spremljevalci v procesu razločevanja.

Na koncu pride še četrta beseda, in to je ‚vključevanje‘. Mladi želijo biti protagonisti. Potrebno jim je pomagati v njihovem vstopanju v to poslanstvo in jim biti opora, da rastejo v odgovornosti in prevzemanju nalog v družbi in Cerkvi.

*Kar ste povedali o današnji mladini, govori o tem, da je Cerkev v skrbi za mlade in njihovo prihodnost zares pripravljena prisluhniti njihovim potrebam, stiskam, iskanjem in jih spremljati na njihovi življenjski poti in pri osebni duhovni rasti, kar se je odražalo tudi na svetovnem dnevu mladih. Srečanja mladih, ki je letos potekalo od 23. – 28. januarja 2019 v Panami, ste se udeležili tudi vi in bili priča 700.000-glavi množici navdušenih mladih z vsega sveta.*

Srečanje mladih v Panami, ki je bilo nadaljevanje sinode v Rimu, je zelo jasno pokazalo, da želi papež Frančišek mladim pomagati, da prerastejo ‚vodoravno držo‘, to je drža, ki v ospredje postavlja mene, moje užitke, svet, ki se ves vrti okoli mene, v ‚vertikalno držo‘. Ko se človek odpre Bogu in bližnjemu, s tem ničesar ne izgubi, se pa spremeni pogled, kajti ljudje ob meni niso več tekmeči in sovražniki,

ampak so moji zavezniki, bratje in sestre pri uresničevanju drugačnega sveta, ki je »bolj po meri človeka«, bolj pravičen, zaznamovan z ljubeznijo in služenjem.

*Eden od razlogov za sinodo, posvečeno mladim, je gotovo tudi sprememba kulture. Velik del sodobne kulture, ki temelji na individualizmu in subjektivizmu namreč ni naklonjen krščanstvu, zato ohranjati in posredovati vero v današnjem času ni lahko.*

Mladi danes živijo v digitalnem okolju. To prinaša velike prednosti in izzive. Po drugi strani pa ima to okolje tudi svoje pasti, v katere se mladi lahko hitro ujamejo. Največ informacij, včasih tudi popačenih in krivih, dobijo tu. Druga stvar pa je, da so v tem digitalnem okolju odnosi virtualni, nepristni in neiskreni. Res je tudi to, da sta tu v ospredju individualizem in subjektivizem, ki poudarjata uresničevanje posameznikovih egoističnih želja ne ozirajoč se na dobro skupnosti. Papež Frančišek zato mlade vabi, da se iz te ‚vodoravne logike‘, ki je usmerjena k meni, v moje uživanje, usmerijo k ‚vertikalni logiki‘, k odprtosti Bogu in bližnjemu. Papež Frančišek pravi, da je edina revolucija, ki danes lahko spremeni svet, logika služenja. Mladi nimajo veliko težav s sprejetjem vere v Jezusa Kristusa. Več jo imajo njihovi starši in svet, v katerem mladi danes živijo. To se pokaže na svetovnih dnevih mladih, kjer se čuti, kako mladi iščejo smisel svojega življenja in tega lahko najdejo le v veri.

*Ker se je spremenila kultura, je potrebno spremeniti tudi načine evangelizacije. Cerkev sama namreč ugotavlja, da prenos vere na mlade v nekaterih delih sveta ni učinkovit. Za posameznika in za posredovanje vere pa je ključnega pomena osebno izkustvo, družina in tudi krog vrstnikov. Ali so bili na sinodi izpostavljeni konkretni in jasni načini in metode nove evangelizacije in kateri?*

Sinoda se je prepoznala v svetopisemskem odlomku o učencih na poti v Emavs (Lk 24, 13-35). Prvi del zaključnega dokumenta se

imenuje: *Hodil je z njima*. V tem delu je sinoda izpostavila Cerkev, ki posluša, Cerkev, ki pokaže empatijo. V drugem delu z naslovom *Odprle so se jima oči* – ko je Gospod učenca poslušal, se je dotaknil njunih src, in ko je razlomil kruh, so se jim odpre oči – govori o daru mladosti, o skrivnosti poklica, o umetnosti razločevanja. V tretjem delu z naslovom *Učenca sta se vrnila*, je izpostavljena mlada Cerkev, ki hodi z mladimi, Cerkev, ki se hoče z mladimi srečati in z njimi tudi hoditi. Tukaj je izpostavljen misijonski način pastore, kar pomeni, da je Cerkev vedno na poti. Zaključek dokumenta pa je v duhu obeh zadnjih papeževih okrožnic *Amoris laetitia* (Radost ljubezni) in *Exultate et gaudete* (Veselite in radujte se), ki spodbujata k veselju do življenja in poklicanosti k svetosti. Papež poudarja, da smo poklicani k svetosti, kajti edino svetost je tista, ki nagovarja svet. Cerkev lahko prepriča mlade in svet samo s svetostjo. Nova evangelizacija je povezana tudi s podobo Cerkve, ki naj bi bila bolj oprta, bolj dialoška, sproščena. To je proces, v katerega smo poklicani stopiti korak za korakom in na sinodi nam je to tudi uspelo, kar je znamenje, da je to možno. To pa seveda pomeni tudi, da se moramo odpreti delovanju Sv. Duha, Božji besedi. Zelo pomembna je duhovna dimenzija, na kateri se lahko gradi sinodalna podoba Cerkve. Brez tega ne gre. Poklicanost k svetosti je glavni in prvi poklic vsakega od nas: Bog želi, da ga posnemamo, da mu postajamo vse bolj podobni. Mladi si želijo prav to: avtentično, odprto, dialoško, veselo Cerkev.

Naj omenim še zanimivost srečanja v Panami, da smo imeli priložnost srečati se tako z mladimi kot tudi z njihovimi občestvi. To, kar nas je zelo močno nagovorilo, je velik poudarek na družini. Zelo ponosni so na otroke, v katerih vidijo Božji dar. G. župnika, ki v Panami deluje že 49 let, sicer je po rodu iz Belgije, sem vprašal, kako pri njih poteka kateheza. Pa mi je dejal, da vsa po družinah. Starši se redno srečujejo, tam dobijo gradivo in potem doma to prenašajo na svoje otroke. Vera je življenje, je odnos. Zato imamo mi

toliko težav pri prenosu vere, ker otroci doma ne vidijo in ne otipajo vere svojih staršev. Tako je naša kateheza, tista ura v tednu, brez podlage in se ne utrjuje. Potrebno bo začeti naše katehetsko delo pri starših. Njim moramo pomagati, da najprej sami začutijo lepoto in vrednost vere. Potem jo bodo lahko posredovali naprej svojim otrokom. Sinoda ravno v tem premiku v našem pastoralnem delu vidi novo možnost evangelizacije.

*Kaj pomeni za Cerkev spremljati mlade in hoditi z njimi, kako jih Cerkev želi spremljati na njihovi življenjski poti zorenja, iskanja in izpolnjevanja življenjskega načrta, iskanja poslanstva, iskanja smisla življenja?*

Sinoda je jasno pokazala, da si Cerkev želi hoditi skupaj z mladimi, zato tudi sebe vedno bolj doživlja kot skupnost, ki spremlja. Seveda bo potreben čas, da se bo Cerkev vedno bolj počutila mlada in tista, ki hodi z mladimi, ki želi srečati mlade, ki jih duhovno spremlja. Sinoda o mladih je tako vedno bolj postajala sinoda o Cerkvi, ki sebe vidi kot sinodalno in misijonsko. To pomeni, da je potreben prehod od struktur k odnosom, od prenosa nalog k sodelovanju, kjer pa se takoj čuti potreba po formaciji novih sodelavcev, brez katerih taka podoba Cerkve ne more zaživeti.

*Na sinodi mladih ste aktivno sodelovali tudi s prispevkom, ki se nanaša na dve točki dokumenta *Instrumentum laboris*, točki 64 in 65. O čem govorita ti dve točki in kaj je bilo glavno sporočilo vašega interventa?*

Predstavil sem, da se življenje mladih večkrat vije kot reka, ki teče mimo vasi in mest, ne teče skozi mesta in vasi, kar pomeni, da reka življenja mnogih mladih ne teče skozi naša župnijska občestva in s tem ne pride do stika enega in drugega. Na sinodi sem spregovoril tudi o potrebnosti poslušanja. Mislim, da mora biti naša naloga poslušanja usmerjena v konkretno dušo, ki jo ujamemo v neki točki njenega življenja. Potem, ko odkrijemo, kje je ta duša, se lahko začne proces spremljanja. Povedal sem, da je o tem zapisano tudi v

našem novem Slovenskem katehetskem načrtu. Poslušanje pa je tudi zelo pomembno v našem odnosu do Boga, kajti poslušati Boga v tišini je lahko začetek vsakega poslušanja. Čas, ki ga posvetimo poslušanju, ni nikoli izgubljen. Kadar prisluhnem mladim, s tem pokažem, da jih cenim, da jih spoštujem, s tem pa se ustvarjajo nove poti do srca mladih, se ustvarja zaupanje ...

Na sinodi sem tudi poudaril, da se naloga Cerkev vedno bolj kaže v misijonskem modelu mladinske pastore, ki pomeni biti z njimi v njihovem okolju. Seveda se postavlja vprašanje, ali smo pripravljeni iti v ta način pastore. *Kaj lahko torej mladi pričakujejo od Cerkev in kaj pričakuje Cerkev od mladih?*

Cerkev od mladih pričakuje, da bodo s svojo mladostno vnemo in navdušenjem pomladili 'obraz Cerkev'. Mora pa tudi Cerkev narediti korak k njim, kajti mladi si od Cerkev želijo, da bo dialoška, odprta in vključujoča, da bo tista, ki bo pripravljena hoditi skupaj z mladimi. Želijo si živa občestva. Mlade odbija Cerkev, ki je hladna, zaprta vase, ki ima že vnaprej izdelane vse odgovore na njihova vprašanja.

Današnji mladi ljudje hrepenijo tudi po tem, da bi bila Cerkev, predvsem hierarhija, verodostojna, iskrena v priznavanju preteklih in sedanjih zmot, jasna in dosledna v svojem nauku, učenju in delovanju, da bi bila moralno neoporečna. Mladi pričakujejo od Cerkev, da bi bila poštena in nekonformistična, ko gre za vprašanja morale, resnice, vrednot in kreposti, da bi bila odprta in dostopna sodelujoča skupnost. Mladi si želijo, da bi bila Cerkev njihova zaveznica, resnična prinašalka in pričevalka veselega oznanila ter prinašalka upanja. So njihova pričakovanja prevelika?

Na sinodi se je zgodil velik premik glede pastore mladih. Ne gre za pastore za mlade, ampak za pastore skupaj z mladimi. Zelo je bila podčrtana vloga župnije kot osnovne celice. Župnija se mora prenoviti in postati kraj, kjer se živi in predaja zaklad vere. Seveda mladi takoj začutijo, ali je tam prostor zanje, ali ga ni. Če želi Cerkev nagovarjati

mlade, se mora prečistiti. Zanimivo je, kot sem že omenil, da zadnje tri točke sklepnega dokumenta sinode govorijo o svetosti, o tem, da smo vsi poklicani k svetosti. To je prvi poklic vsakega kristjana. To pomeni, da preprosto in iskreno živimo svojo vero. Papež zelo poudarja, da se ne smemo ustaviti na pol poti, ne smemo biti polovičarski. Cerkev lahko današnji svet nagovarja samo s svetostjo. Zadnja točka sinodalnega dokumenta, to je točka 167, je posvečena mladim mučencem. Mladim, ki danes po svetu umirajo, ker so kristjani. O njih v Cerkvi premalo slišimo. Papež poudarja, da je Cerkev prevzeta od svetosti mladih mučencev.

*Omenili ste, da je bila škofovska sinoda mladih po besedah mnogih škofov, ki so se že udeležili sinod v preteklosti, v marsičem posebna. Ali bi lahko izpostavili novosti in posebnosti te sinode, poleg že omenjene prisotnosti mladih na njej?*

Avstrijski kardinal Schönborn je dejal, da je bila sinoda posebna po sproščenosti, odprtosti in prispevku mladih, ki so sooblikovali sinodo. Papež pa je v sam potek sinode vnesel tudi nekatere novosti, zaradi katerih je bila sinoda res nekaj posebnega. V dinamiko samega zasedanja je vključil čas za tišino. To pomeni, da so po vsakih petih interventih sinodalnih očetov in mater sledile tri minute tišine. To je bil čas za razmislek, čas, da si je lahko vsakdo zapisal, katere stvari so se ga najbolj dotaknile in nagovorile in zanimivo je, da si je zapiske delal tudi papež. V času tišine smo lahko opazovali tudi projekcijo meditativne slike. Naslednja novost ali posebnost te sinode je bilo romanje. Znano je, da mladi radi romajo, da radi potujejo, zato smo se skupaj z njimi odpravili na približno 10 km dolgo romanje z obrobja Rima proti cerkvi Sv. Petra, kjer nas je na grobu sv. Petra sprejel papež Frančišek, Peter današnjega časa. To je bila zelo lepa izkušnja. Omenila pa sva že novost prisotnosti 35 mladih udeležencev na sinodi.

*Spoštovani gospod nadškof, dovolite še vprašanje za konec. S kakšnimi vtisi ste se vrnili s skoraj*

*mesec dni trajajočega zasedanja v Vatikanu in kateri so za vas tisti bistveni poudarki, ki jih prinaša sinoda mladih? Kako se bo to odražalo v pastoralni dejavnosti Cerkve na Slovenskem?*

Sinoda je delo Duha. Čutil sem, kako si je utiral pot. Name so velik vtis na sinodi naredili mladi, ki so sinodi dali pečat s svojo iskrenostjo in neposrednostjo. Nagovoril me je iskren in odkrit dialog. V spoštovanju in poslušanju drug drugega lahko najdemo prave rešitve. Mladi so bili soustvarjalci sinode.

Delo Duha se kaže tudi v tem, da je bil *Instrumentum laboris* precej sociološki, medtem ko je zaključni dokument zelo svetopisemski. V evangelijskem odlomku o poti dveh učencev v Emavs sinoda poda ključ

za delo z mladimi: razočaranima učencema se Jezus pridruži in hodi z njima, ju posluša, jima razlaga, razlomi kruh in takrat se jima odprejo oči. Takoj se vrneta nazaj v skupnost in pripovedujeta o vsem, kar sta doživela. Mislim, da bo imela ta sinoda še velik odmev, tudi pri nas. Na koncu je papež poudaril, da dokumenti ne bodo spreminjali Cerkve, da ne verjame toliko v dokumente, pač pa v življenje samo. Zato nas je vse povabil, da bi domov v svoje krajevne cerkve ponesli vzdušje te sinode, dinamiko, to držo razločevanja in to izkušnjo, kako hoditi skupaj.

*Spoštovani gospod nadškof, hvala lepa za pogovor.*